

Előszó

A *Scientia et Securitas* 2021. évi 2. száma a legújabb természettudományi kutatásoknak olyan témáival foglalkozik, amelyek néhány terület eredményeire, azok hatására és gyakorlati kérdéseire szokatlan nézőpontból tekintve fókuszálnak. Olyan tudományterületek témáinak bemutatását választottuk, amelyek a fejlett társadalmak mindennapjaiban a jólét és a jóllét meghatározói. Kiterjedt bevezetésük, alkalmazásuk hozzájárul életünk és környezetünk fenntarthatóságához, s persze kockázatokat is hordoz magában. Úgy tűnik tehát, hogy a jólétnek és a jóllétnek rövid és hosszú távú ára is van.

Fő témáink az energia, a gyógyszerkémia és a biomedicina eredményei kényelmünket és biztonságunkat szolgálják úgy, hogy szinte észre sem vesszük, természetesnek tartjuk. Kivéve, amikor hiány vagy veszélyhelyzet alakul ki, s nyitottá válunk azokra a kérdésekre is, amelyek választ várnak arra, hogy miként alakul a világ energiaellátása, milyen alternatív lehetőségek vannak, miként függ össze a klímaváltozás egyre inkább mindennapi beszédtemánkkal, az időjárással. A COVID–19-járvánnyal beköszönő új korszak megváltoztatta szokásainkat, s egyes témák iránti érzékenységünket. Jóllehet sokaknak nem jutott még eszébe, hogy a járványhelyzet miként befolyásolhatja az energiafogyasztást, de az biztosan, hogy miként kerülnek kifejlesztésre azok az új gyógyszerek, vakcinák, amelyeknek hosszú távú hatásait, biztonsági kérdéseit érdemes és szükséges lehet átgondolni.

Jólétünk és jóllétünk számos kutatási és fejlesztési eredmény következménye, s jóllétünk, egészség-magatartásunk számos tudományterület eredményei alapján válik megérthetővé, alakíthatóvá. Az egészséges és kóros öregedés sokakat foglalkoztat, és persze az is, hogy a lokális és globális változások miként hatnak egészségünkre, pszichés megküzdési potenciálunkra. Bár a felfedező vagy kíváncsiságvezérelt kutatás az emberi megismerő folyamatok legmagasabb és legizgalmasabb szint-

je, az eredmények alkalmazása, a fejlesztések bevezetése olyan jövőbelátást, pontosabban a várható hatások előzetes átlátását igényelné, amely az emberi elmének nem erőssége. A kutatási eredmények gyakorlatba átültetésekor nem a jövőt kívánjuk megjósolni, hanem az adott terület korábbi tapasztalataira építve a hosszú távú hatást modellezni, s a tudományos ismeretekre támaszkodva a kockázatokat, biztonsági aspektusokat is figyelembe venni. Vonatkozzon mindez a közvetlen vagy közvetett kérdésekre, az alkalmazás tudás- és képzésgényére, anyagforrásaira, vagy éppen társadalmi hatásaira.

Az elmúlt néhány évben a tudomány és biztonság nemzetközi szakirodalmában, szakmai vitáiban kiemelten szerepelnek az energiatermelés (fossziliztól a megújulóig) és -felhasználás, a gyógyszerkémia, valamint a biomedicina kérdései. A *Scientia et Securitas* természettudományi különszáma szerkesztésénél e területeket figyelembe véve alakult ki a kiváló kutatókból és fejlesztőkből álló szerzői kör.

Nincs olyan területe az életnek, s így a kutatás sem közömbös, amelyre ne hatott volna a COVID–19-járvány, s annak következményei. Nem véletlen tehát, hogy a legtöbb tanulmány valamilyen szinten erre is kitér, de nem ismétli meg mindazt, amit a *Scientia et Securitas* 2021. évi 1. tematikus száma már bemutatott. A hatás azonban igen széles, a tudomány egyik missziója pedig az, hogy a kutatások tematikus repertoárjának szélesítésével az új és égetően aktuális kérdésekre is választ keresen. Minden tudományág a maga eszközeivel, de együttműködve más területek művelőivel. Ehhez a ma már természetesként ható multidiszciplináris megközelítéshez kívánunk e különszámban néhány példával hozzájárulni.

Csépe Valéria
vendégszerkesztő